РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 20-го грудня 1917. Ч. 150. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, December 20, 1917. No. 150.

ПРАВИТЕЛЬСТВО БОЛЬШЕВИКІВ ВИСЛАЛО УЛЬТИМАТ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ В КИЄВІ.

150 українських делєґатів до установчих зборів на окремій нараді в Києві.

Мирові переговори між Росією і німецькими союзниками розпочали ся.

Вісти з України.

—o—

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛЬШЕВИКИ ВИСЛАЛИ УЛЬТИМАТ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Українці не хочуть признати їх яко правительство цілої Росії.

ЛОНДОН, 18. грудня. **Инші вісти, які наспіли до Петрограду з полудня,** доносять, що **НАРОДНІ КОМІСАРІ** (кабінет большевиків) **ВИСЛАЛИ УЛЬТИМАТ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ, В ЯКІМ ПРИЗНАЮТЬ НЕЗАВИСИМІСТЬ УКРАЇНИ, ЖАДАЮТЬ ОДНАК БЕЗПРОВОЛОЧНОГО ВИЯСНЕНЯ СТАНОВИЩА РАДИ СУПРОТИ ПРАВИТЕЛЬСТВА БОЛЬШЕВИКІВ.**

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ВИДАЛА ПРОКЛЯМАЦІЮ, В ЯКІЙ ЗАЯВИЛА, ЩО НЕ ПРИЗНАЄ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ, ЗАСТУПАЮЧИМ ЦІЛУ РОСІЙСЬКУ ДЕРЖАВУ, тим більше, що донська область, Кавказ, Сибір і инші части Росії мають вже свої власні правительства.

БОЛЬШЕВИКИ ҐРОЗЯТЬ УКРАЇНІ ВІЙНОЮ.

Домагають ся, щоби застановити уділюване помочи ґен. Каледінови.

ПЕТРОГРАД, 19. грудня. — **Правительство большевиків вислало нині ультимат Українцям, в якім домагаєть ся, щоби Українці в протягу 48 годин перестали давати поміч козацьким ворохобникам під проводом ґен. Каледіна. В ПРОТИВНІМ СЛУЧАЮ БОЛЬШЕВИКИ ҐРОЗЯТЬ ПРОГОЛОШЕНЄМ ВОЄННОГО СТАНУ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.**

Війска большевиків маширують на Київ.

ПЕТРОГРАД, 19. грудня. — **Урядовий звіт большевицького военного комітету доносить, ЩО ВІЙСКА БОЛЬШЕВИКІВ МАШИРУЮТЬ НА КИЇВ.**

Українці відобрали війскам большевиків 73 гармат і 350 машинових крісів.

ЛОНДОН, 18. грудня. **Телеграма з Києва доносить, що по розоруженю війск большевиків українські війска забрали їм 73 гармат, 350 машинових крісів і 5,000.000 патронів.**

ЗАВЗЯТА БИТВА МІЖ ВІЙСКАМИ УКРАЇНЦІВ І БОЛЬШЕВИКІВ В ОДЕСІ.

Пристань в руках большевиків.

ПЕТРОГРАД, 19. грудня. — **НИНІШНІ ТЕЛЄГРАМИ ДОНОСЯТЬ, ЩО В ОДЕСІ ВІДБУВАЄТЬ СЯ ЗАВЗЯТА БИТВА. Большевики ще й доси мають у своїх руках пристань. Українські війска острілюють їх гарматами.**

Українські війска острілюють головну кватиру большевиків.

ОДЕСА, 19. грудня. — **Нині прийшло на улицях міста до битви між військами українськими і „червоними сторожами" большевиків.**

Будинок опери, головна кватира Українців, є зоруженний машиновими крісами, зверненими проти большевиків. Большевики стріляють з крісів.

Війска большевиків взяли в полон на зелізничій стації кількох Українців. Житє торговельне в місті зовсім устало. Війска по обох сторонах поперетинали телефонічні і телеґрафічні дроти в самім місті. В місті панує великий нелад.

Українські машинові кріси є звернені на головні кватири большевиків, які містять ся в двох головних каварнях.

—o—

УКРАЇНСЬКІ ДЕЛЄҐАТИ ДО УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ ВІДБУВАЮТЬ НАРАДУ В КИЄВІ.

На 150 делєґатів 138 належить до партії соціялістів-революціонерів.

ПЕТРОГРАД, 18. грудня. — **В КИЄВІ ВІДБУЛО СЯ ОКРЕМЕ ЗАСІДАНЄ УКРАЇНСЬКИХ ДЕЛЄҐАТІВ ДО УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ.**

В ЗАСІДАНЮ БРАЛО УЧАСТЬ ОКОЛО 150 ДЕЛЄҐАТІВ; з виїмком 12 всі прочі українські делєґати належать до партії соціялістів-революціонерів.

Українські посли до установчих зборів відїхали до Петроґраду.

ЛОНДОН, 17. грудня. — Телеґрама з Петроґраду доносить, **що нині надіють ся приїзду до Петроґраду українських послів до установчих зборів.**

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецький і австрійський міністер загр. справ відїхали до Брестя Литовського.

ПЕТРОГРАД, 17. грудня. — **Німецький і австрійський міністер заграничних справ — др. Кільман і гр. Чернін — повідомили Льва Троцького, большевицького міністра загр. справ, що вони прибудуть у вівторок до Брестя Литовського, щоби розпочати переговори в справі загального мира в Европі.**

Договір між Росією і німецькими союзниками в справі розему.

ПЕТРОГРАД, 16. грудня. — **Услівя російсько-німецького розему, як се подає урядовий звіт, не позволяють по день 14. січня переносити війска; не вільно побільшати війск на боєвих фронтах ані на островах в заливі Моон ані переводити нове уґруповане тих війск. Німцям не вільно нагромаджувати війск між Чорним і Балтійським морем на схід від 25-го полуденника на схід від Ґрініч. Війска можуть стояти у взаїмних зносинах від сходу до заходу сонця. Громади, яких число людий ограничено до 25 осіб, можуть вести виміну часописий і незапечатаних листів та провадити торговлю і виміну найконечнійших артикулів.**

Дословний зміст договору в справі розему звучить:

„Між відпоручниками найвисшої військової команди в Росії з одної сторони, а Болгарії, Німеччини, Австро-Угорщини і Туреччини з другої сторони, заключено в ціли осягненя триваючого і чесного мира між обома сторонами слідуючий розем:

„Розем (завішенє оружа) має розпочати ся 4. грудня ст. ст. (17. грудня нов. ст.) о годині 2-гій пополудни і має тривати до 1. січня ст. ст. (14. січня нов. ст.). Обом сторонам прислугує право перервати завішенє оружа за 7-дневним попереднім виповідженем. Коли би жадна сторона не зробила виповідженя, розем автоматично триває дальше.

„Розем обіймає сухопутні і воздушні військові сили на боєвім фронті від Балтійського аж до Чорного моря і на російсько-турецькім боєвім фронті в Малій Азії. Підчас розему обі сторони є обовязані не побільшати числа своїх війск на зґаданих фронтах ані на островах в заливі Моон ані не переводити жадного уґрупованя війск.

„Жадна сторона не може переносити в ціли веденя военних операцій своїх війск з балтійсько-чорноморського фронту аж по день 1. січня ст. ст. (14. січня нов. ст.), з виїмком тих війск, яких перенесенє розпочало ся перед підписанем договору. Обі сторони зобовязують ся не нагромаджувати війск на фронті між Чорним і Балтійським морем на схід від 25-го полуденника на схід від Ґрініч.

„Граничну лінію мають творити на европейськім фронті перші оборонні лінії на боєвім фронті. Область між обома боєвими лініями має бути невтральною.

„Сплавні ріки мають бути невтральними. Комунікація на них має бути здержана; виїмково можуть бути розволені транспорти в конечних случаях і на просторі, де становища є далеко віддалені.

„На російсько-турецькім фронті ґранична лінія буде установлена при взаїмнім порозуміню головних командантів.

„Стояти в зносинах дозволено від сходу до заходу сонця, але не більше ніж 25 осіб може в них рівночасно брати участь. Учасники можуть вимінювати часописи, журнали, незапечатану почту, а також вести торговлю в заміну за найконечнійші артикули.

„Справа увільненя війск, свобідних від військової служби, які находять ся поза граничною лінією, буде полагоджена підчас переговорів мирових. Тесаме відносить ся і до польських війск.

„На морськім фронті: Розем обіймає ціле Чорне і Балтійське море на схід від 15-го полуденника на схід від Ґрініч, обовязуючи всі морські і воздушні військові сили. Щодо границь на Білім мори і на Північнім Ледовім океані буде зроблена окрема умова. На повисше наведених морях напади на воєнні і торговельні кораблї мусять устати, а на прочих морях треба напади оминати".

Визначивши граничні лінії на Чорнім і Балтійськім мори і ограничивши рух воєнних кораблїв, в договорі говорить ся, що торговельна комунікація на морях буде відбувати ся після правил, установлених комісією.

Безпосередно після підписаня розему мають розпочати ся мирові переговори.

Дальше говорить ся, що сейчас має поробити ся кроки в справі виміни цивільних осіб, інвалідів, женщин і дітий понизше 14 літ, та в справі поліпшеня відносин для полонених жовнірів.

Договір кінчить ся отсими словами:

„Щоби улекшити веденє мирових переговорів і скоре вилїченє ран, спричинених війною, обі сторони пороблять кроки в ціли приверненя культурних і економічних відносин між підписаними державами. В границях, на які зізволює розем, будуть дозволені почтові зносини, висилка почтою часописий і книжок; подробиці будуть випрацювані спільною комісією в Петроґраді, в склад котрої війдуть представники всіх інтересованих сторін".

Троцький візвав союзні держави, щоби вислали своїх відпоручників на мирові переговори.

ПЕТРОГРАД, 17. грудня. — **Вечірні часописи доносять, що Лев Троцький повідомив амбасадорів аліянтів, що переговори в справі розему зістали успішно переведені та що розпічнуть ся переговори в справі мира. Троцький взиває дальше, щоби аліянти взяли в них участь або заявили, чи вони бажають собі мира чи ні.**

До вечера амбасадори не одержали від своїх правительств жадних інструкцій в сій справі. На конференції дипльоматів аліянтів, як доносить телеґрама, не повзято жадної рішучої ухвали.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Керенський на чолї сильної армії маширує на Петроград.

ЛОНДОН, 18. грудня. — Телеґрама з Гапаранди (Швеція) доносить, **що бувший президент кабінету, Керенський, появив ся „в околиці Петроґраду" з кількома тисячами війска. Большевики вислали проти нього війска.**

Се донесене вважають тут за неправдоподібне.

Брак всяких вістий з полуднево-східної Росії.

ЛОНДОН, 17. грудня. — Доси нема вістий, які потвердили би урядовий звіт, виданий останного тижня правительством большевиків, про арештоване ґен. Каледіна.

Положене в полудневій Росії виглядає на якесь невиразне. Вісти, які відти наспіли, є дуже скупі і часто собі противорічать.

Як доносять, зелізниче і телеґрафічне **получене між Петроґрадом і Ростовом над Доном, де прийшло було до боротьби, є перерване.**

Телеґрама з пятниці до „Дейли Мейл", надана в Петроґраді, доносила вправді про битву недалеко Харкова, однак телеґрама зі самого Харкова доносить, що там панує спокій.

Козацькі війска мали відобрати Ростов над Доном.

ПЕТРОГРАД, 18. грудня. — Нині наспіла вістка, **що велике торговельне місто полудневої Росії, Ростов над Доном, опинило ся назад в руках козаків.** Побідні козацькі війска мали розоружити „червоні сторожі" большевиків.

Большевики вислали проти козаків нові війска.

ЛОНДОН, 18. грудня. — Вечірні телеґрами з Петроґраду доносять, що боротьба в околиці над Доном

З Петроґраду відослано нові війска на полуднє в ціли скріпленя большевиків.

Чеченці напали на місто Ґрозний.

ЛОНДОН, 16. грудня. — **Телеґрама з Одеси до „Таймса" доносить, що войовниче кавказьке племя Чеченців зробило напад на місто Ґрозний, положене в области копалень нафти.**

Чеченці окружили місто і після завзятої битви з місцевою залогою здобули його. Богато нафтових закопів почало горіти; деякі з них зовсїм вигоріли. Богато осіб убитих і ранених.

26 ґуберній проти большевиків.

Слідуючі ґуберції і области не признають правительства большевиків: Бесарабія, Вятка, Калуґа, Кострома, Новгород, Нижний Новгород, Оренбурґ, Орлов, Рязань, Сімбірск, Смоленск, Таврія, Твер, Тобольск, Тула, Херсон, За-байкал, Семіреченск, Ураль, Якутск, Амур, Владивосток, Катеринослав, Самара і Курск.

—o—

Соціялісти-революціонери будуть мати абсолютну більшість на установчих зборах.

ПЕТРОГРАД, 18. грудня. — **Останні звіти з виборів делєґатів до установчих зборів виказують, що дотепер соціялісти-революціонери мають 162 делєґатів, большевики 96, а кадети лише 13.**

Сила большевиків буде залежати від скількости лївих делєґатів.

Петроґрадський кореспондент часописи „Дейли Нюс", говорячи про чисельну перевагу соціялістів-революціонерів між делєґатами до установчих зборів, каже, що становище установчих зборів буде залежати від того, кілько делєґатів буде правих (умірковaних), а кілько лївих (крайних). Ліві, без огляду на те, до якої вони партії належать, є орудем в руках большевиків.

Покищо годі зробити в тій справі якінебудь обчисленя, бо імена вибраних делєґатів не є ще оголошені.

Церетелї остерігає большевиків.

На зборах робітників і жовнірів, які відбули ся в Петроґраді минувшого тижня, провідник робітників Церетелї перестерігав большевиків, щоби вони не відважили ся розвязувати установчих зборів.

Головні наукові, технїчні і журналїстичні орґанізації видали подібні відозви, в яких представляють, що правительство Леніна-Троцького ломить волю народу.

Домагають ся уневажненя вибору всіх конст. демократів (кадетів).

ПЕТРОГРАД, 18. грудня. — Петроґрадська рада роб. і салд. депутатів, правдоподібно в намірі, щоби скріпити становище народних комісарів щодо установчих зборів, ухвалила резолюцію, в якій поставлено жадане, **щоби сейчас проголосити декрет в справі уневажненя виборів всіх делєґатів з партії конституційних демократів** (кадетів).

Лев Троцький, большевицький міністер загр. справ, заявив, що рада народних комісарів буде без милосердя і рішучо поборювати партію кадетів та що їх нічого не здержить від клясової боротьби.

Нема виглядів на скоре скликане засіданя установчих зборів.

Як справа тепер стоїть, то нема вигляду на скоре засідане установчих зборів. Делєґати з партії большевиків опускають Петроград в порозуміню з правительством.

Вчера комітет делєґатів відважив ся скликати засідане в Таврійській палаті, але жовніри його розігнали.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$2.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Клівлендський „Робітник" (ч. 221 з 18. с. м.) помістив статю п. Гр. Легуна п. з. „Коаліція і український пролетаріят", в якій автор виступає проти всякої коаліції взагалі, а зокрема осуджує бувше коаліційне правительство Керенського і Українську Центральну Раду в Київі, у якій — каже — получили ся робітники з українською і польською буржуазією. Натомісць хвалить теперішне правительство большевиків у Петрограді, котре з ніким не робило коаліції, а само заступає інтереси робітників; віддає їм землі і фабрики, а не так як У. Ц. Рада, котра — пише п. Легун — „відкинула домагане народних представителів про передане всеї землі і фабрик на власність народа".

П. Легун забуває, що російська федеративна спілка — се також коаліція, коаліція народів і країв; забуває, що в Росії принято пропорціональні вибори, яких засадою є також коаліція, бо запорука представництва кождій групі серед суспільности, і вкінци забуває, що робітництва в Росії не заступає одна партія большевиків, але богато партій соціялістичних.

Отже справа ясна, що правительство Росії повинно бути коаліційне, повинно лучити в собі передівсім всі (більші) народи і краї републики, а таксамо правительства поодиноких країв мусять також бути коаліційні, себто мусять заступати загал населеня.

Який загал заступають большевики? Не заступають ані російського, ані московського, ані навіть соціялістичного загалу. Захопили хвилево перевагу в „саветі" робітничих і військових представників і на тій підставі захопили власть держави у свої руки. Але власть одної партії, партії, яка в дійсности заступає лише кілька процент населеня держави, є самоволею і така самоволя довго не може удержати ся.

Щодо У. Ц. Ради, то се не правда, що там получилась українська і польська буржуазія з робітниками, бо на Україні нема зовсім українських партій буржуазійних, лише робітничі і селянські. А що У. Ц. Рада передала справу вивласненя земель і фабрик до рішеня українським установчим зборам (які зачнуть ся 9-го січня), то се лише тому, що установчі збори, яко тіло виборне, скликане для уложеня конституції України, має більше право рішати такі важні справи ніж У. Ц. Рада, яка є лише тимчасовим парляментом.

Мантійством, коли не обманством, треба назвати „бізнес" скомпромітованого п. Олександра Сушка в Канаді.

Сей пан розіслав Українцям по Канаді і Злучених Державах „проспект" на свій місячник п. з. **„Україна"**, який він нібито має видавати у Вінніпеґу, Ман.

Подібні панки, котрі між Українцями не повинні мати місця, **надуживають назви України** для своїх „бізнесів", котрі звичайно обчислені на обманство. Така скомпромітована одиниця збере гроші на „передплату", видасть одно, два числа, потім фуркне і має на якийсь час „капітал", а люди мають науку, **щоби не вірити дурисьвітам.**

Не ходить вже так о тих кілька долярів, але о **деморалізацію,** коли під красною заслоною творить ся погані річи.

Як той панок розуміє пошану для України, видно з того, що хоч назвав свою „газету" іменем нашої вітчини; хоч перше число „посьвятив вольній Україні", то там — як пише — мають бути такі історії як „тайни царського двора в Петрограді (дивні пригоди з житя цариці Катерини II.) і тайни цісарського двора у Відни". Всі ті „тайни" можна дістати в книгарнях за нікля або два, а не за три доляри у пана Сушка.

Наші люди повинні бути дуже **осторожні,** коли до них приходять запрошеня, аби дали по три доляри панкови, котрий не дає жадної запоруки, що дасть їм се, що так бомбастично обіцює.

Се одна річ, на яку хочемо звернути увагу. А друга — се та пошесть на іміграції, що хто не вирветь ся, **має сьмілість якунебудь свою шмату називати іменем вітчини нашого народу. Се є каригідне надужите, якого абсолютно наш нарід не повинен стерпіти.**

Провокаційні виступи большевиків проти України.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Як видно з останних кількох телеґрам з Росії, Українська Центральна Рада має немало клопоту з московськими большевиками.

Большевики, хотячи справити ся з донськими козаками, намагались воювати з ними на українських землях. Перший раз мали вони оружну розправу з донськими козаками в українській (полудневій) части курської губернії. Опісля таки київські большевики намагали ся виконати напад на У. Ц. Раду і, за прикладом своїх другів з Петрограду, захопити власть над Україною у свої руки. І се не вдалось їм, бо У. Ц. Рада має в Києві свої війска, які розоружили напасників і віділали домів, а опираючих ся побили серед уличної розправи і опісля також розоружили. Другий напад виконали большевики одеські на Українську Раду (місцеву) в Одесі і в сім найбільшім українськім місті прийшло також до оружної розправи серед улиць. Одеська У. Рада завізвала українські війска, які перемогли напасників-большевиків і змусили їх до здачі. Як доносили телеґрами, в одеській боротьбі брали участь також моряки з чорноморської фльоти. Хоч ся фльота переважно українська, то видно спершу вона дала ся була збаламутити, бо станула була по стороні большевиків, одначе опісля більшість українська пізнала, що вона не повинна воювати проти своїх братів і перейшла на сторону Українців. Тоді большевики і одеські і споміж чорноморської фльоти мусіли уступити і Одеса вже була вільна від самоволі большевиків. По тій побіді одеська У. Рада заборонила також большевикам перевозити через Одесу свої війска проти донських козаків. В тих битвах з большевиками українські війска забрали ще й добру добичу в гарматах і амуниції.

Ті побіди Українців у двох найбільших містах України, де є ще найбільше Москалів усякого покрою — від царських слуг аж до большевиків — показали большевикам з Петрограду, що У. Ц. Рада вже має таку силу, що не позволить їм на господарку на Україні.

Ще більше їх се упевнило, коли дізнались, що посли до російських установчих зборів з України зїхали ся в Києві; що вони становлять майже четвертину усіх послів (150 на яких 600) та що між ними є крім 12 послів прочі самі соціялісти-революціонери, члени партії, яка має найбільший вплив серед селянства.

Тоді большевики побачили, що вони властиво не мають вже що робити на Україні.

Ходило їм ще о те, аби Україна не звернула ся проти них та не помогла їх повалити.

І тому то большевики — як доносять останні телеґрами — вислали до У. Ц. Ради в Києві „ультимат", в якім признали самостійність України, але домагали ся, аби У. Ц. Рада висказала своє становище до правительства большевиків в Петрограді.

На се — як доносять телеґрами — **У. Ц. Рада відповіла, що не може признати петроґрадського правительства цілої Росії з тої причини, що богато провінцій Росії, як Кавказ, область донських козаків, Сибір і инші мають свої власні правительства.**

Ся відповідь У. Ц. Ради, видно, не вдоволила большевиків, бо вислали їй другий „ультимат", в якім домагають ся, щоби У. Ц. Рада відмовила помочи донським козакам, бо инакше вишлють свої війска до Києва, а друга телеграма доносить, що війска большевиків вже маширують на Київ. Крім того викликали вони знова провокацію в Одесі, де решта большевиків (можливо, що дістали поміч від частини чорноморської фльоти) **знова напала з оружем на Українців.**

Що У. Ц. Рада дала була таку відповідь правительству большевиків, се річ ясна. Як ми се вже писали, теперішне петроґрадське правительство большевиків не репрезентує не то цілої Росії, але навіть цілого загалу Московщини, а — як тепер вісти доносять — навіть деякі московські губернії се виразно заявили.

Але колиб і ціла Московщина признала якенебудь правительство за своє і повноправне, то воно було би тільки **московським** правительством, але **не російським.** Правительство Росії мусить заступати цілу Росію, значить — всі ті краї, які становлять разом одну федеративну спілку, а в кождім разі ті краї бодай мусять згодитись на нього і признати його. Аж тоді воно було би повноправне.

З уваги на те зовсім слушною є заява воєнного міністра України С. Петлюри, що він робить заходи для утвореня нового правительства Росії, в якім були би заступлені всі народи (розуміють ся, лише більші) або краї, що творять разом російську федеративну спілку.

Можливо, що ті заходи скоро увінчають ся успіхом, але в кождім разі таке партійне правительство, яке тепер царить над Невою, довго не удержить ся, а його провокаційні виступи, особливо останні проти України — лише прискорять його упадок.

Промислова і торговельна руїна Німеччини.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Один важкий тягар ляг на груди кождого Німця, а се — страх перед тим, що станеть ся в слідуючих днях по проголошеню мира. Треба знати, що велика часть Німеччини — безперечно більшість — вірить все таки в якусь можливу форму побіди. Але все таки вони є переконані, що, вигравши або програвши, Німеччина і кождий Німець є знищені. „Ми можемо обійти ся без кольоній, або відшкодовань, або нових територій, — думає в сучасних днях практичний Німець — але нам треба сирого матеріялу таки зараз, як скінчить ся війна".

Відгадаймо тепер, що вони думають. Коли зелене сукно накриє мировий стіл, Німеччина розпічне таки зараз страшнійшу боротьбу за сирі матеріяли ніж за щонебудь инше. Побідна Німеччина буде жадати, щоби протеґовані нею держави заключали договори лише з тими державами, яким вона може диктувати свої условія. Вона не буде налягати на грошеве відшкодоване, але осягне свою добичу в формі привілеїв на слідуюче пів-століте.

Побита Німеччина буде скомліти.

Коли Німеччина буде побита, вона буде скомліти. Німеччина розуміє, що коли вона не одержить доступу до сьвітових засобів сирого матеріялу бодай в рівній пайці зі своїми противниками, то промислові фабрики, які вона будувала протягом 40 літ перед війною, підуть на ніщо. Замісць надії на сьвітове панованє, про що німецькі промисловці в дійсности більше мріяли ніж німецькі політики, Німеччина буде сьвітовим жебраком. Її скомліне буде більше льоґічним і присилуваним, але все таки буде скомлінем.

Можна пустити ся ще й на друге пророцтво. В дни, який забезпечить німецькому прапорови знова виїзд на море, німецька торговельна фльота виїде з Гамбурґа і Бреми на всі кінці сьвіта. Більшість кораблів буде порожна. Горда компанія, котра колись була пострахом, вкажеть ся тоді дуже слабою. Німеччина не має сирих матеріялів, аби виробляти товари на продаж. Товари, які вона виробила, є призначені або для ужитку населеня, або перероблені для конечних потреб. Німецькі кораблі виїдуть за границю в шаленій погоні за мідию, бавовною, манґаном і за тисячами инших річий, аби можна німецькі фабрики пустити в рух знова. Мануфактура (фабрикація) є найважнійшою житевою стороною Німеччини. Відберіть від Німеччини фабрикацію, а вона до половини вигине з голоду, а ціла розпадеть ся.

Весь німецький промисл зруйнований.

Підчас коли ті кораблі будуть вганяти за сирим матеріялом, то инші, які останугь дома, мусять отворити фабрики. Се є правдоподібно неможливим здалека представити собі всі знищеня високо спеціялізованої німецької промисловости. Навіть у Швайцарії, яка сусідує з Німеччиною, не можна всього справдити. Але загально говорячи, протягом трох останних років у Німеччині нічого не виробляєть ся, крім воєнних матеріялів. Німці ходять в старій одежині і їдять звичайні страви. Богато фабрик не мало що робити і їх замінено на фабрики амуниції. Ткацький промисл цілком устав. Навіть 10% млинів не є в руху один день в тижни. Тесаме можна сказати і про инший промисл, крім одинокого, який безпосередно полагоджує воєнні потреби. Натомісць Круп збиває великі богатства. Фабриканти оптичних товарів безперервно розширюють свої фабрики тому, що у війні треба сильно побільшаючого скла. Однак треба звернути увагу на се: фабрики, які є заняті воєнними виробами, зуживають ся. Їх машини є в безперервнім руху 24 години денно, сім днів у тижни протягом трох років. Машини дуже часто нищать ся, а направляєть ся їх лише так, аби вони могли продовжати свою роботу. Сі фабрики не будуть всилі по війні зрівнати ся із сьвітом. Правда, що французькі й анґлійські, а в части й американські фабрики терплять подібно, але не в такій степени.

По друге — фабрики, які не були спеціяльно приготовані для воєнних робіт, а тепер безперервно їх сповняють, будуть супроти сьвітової механіки так нездібні, як ті, що знищені. Бо машина, яка в 1914 році була добра, то в 1918 році буде економічно до нічого.

Німеччина мусить будувати нові фабрики.

Німеччина отже, практично говорячи, буде мусіла перебудовувати свої фабрики цілком — від даху до фундаменту, а притім вона буде змушена купувати сирий матеріял, аби ним поробити найважнійші направки. Її церковні дзвони і домашні мідяні річи вже пійшли. Вона забрала вже кухонні мосяжні, алюмінові і цинкові річи. Вона забрала вже мідяні памятники. І коли скінчить ся війна, то Німеччина мусить купувати всьо, почавши від електричних машин, а скінчивши на стяжці до капелюха.

Більша часть Німців знищена.

70% Німців є загально знищені — кажуть швайцарські купці, які занимають ся торговлею в Німеччині. Деякі збили підчас війни великі капітали, але більшість стратила і те, що мала. Малих ощадностий нема. Більшість приготовляєть ся починати своє житє знова жебраниною і щадити гроші на старість. Є поголоски, що німецьке правительство буде давати безпроцентові позички і землю на виплат, аби запобігти сьому нещастю. Правительство буде банкиром для купців і фабрикантів, які підчас війни мусіли звинути свій інтерес, але думають по війні розпочати його наново.

Так меньше більше представляєть ся нинішня ситуація в Німеччині.

Були часи, коли кацапи і ріжні инші опришки позволяли собі кпити з імени Україна, яке для нашого народу є сьвятим, — **але тепер се мусить скінчити ся.**

Наш нарід вже тепер не позволить віддавати імени своєї вітчини на наругу.

Швеція плянує захопити російську торговлю.

Шведські купці кажуть, що коли Росія допустить у свої границі без ніякого цла німецькі й австрійські товари, то се буде означати загладу інтересів инших держав у Росії, включаючи також інтереси невтральних держав.

Голяндський банк в Росії, який протягом війни вложив у російські підприємства 500,000.000 рублів, починає тепер стягати свої вкладки, де лише може.

Кореспондент нюйорського „Глобу", Бассет Діґби, доносить, що Швеція приготовляє великі пляни, щоби захопити російську торговлю. Поважна консервативна часопись „Свенска Даґбляд Декрес" у редакційній статі з 14. грудня 1917 р. говорить, що найважнійшою задачею є зорґанізувати й усталити шведську морську комунікацію до Росії. В плянах згадуеть ся про тісну злуку із шведськими перевозовими компаніями в цїли перевозу транспортів з шведських та імпортів до шведських пристаний. Згадана часопись бачить в сих плянах великі користи. Товари, призначені до Росії, — каже часопись — будеть ся ладувати в Швеції на російські вози, а відтак поромами їх відішлеть ся до фінської пристани.

Піднимаєть ся також спеціяльна компанія в цїли технїчної перебудови Росії. „На сїм поли — пише „Свенска Даґбляд Декрес" — Шведи мають так добрі здібности, як і Німці. Наш природний розвій вимагає зорґанізованя купецьких філїй у Росії". Дальше часопись наказує Шведам, аби вони не дали нікому захопити російські торговельні ринки і промислові центри. Щоби се осягнути, часопись радить Шведам вже завчасу вкладати грубші капітали в російський промисл, реорґанізувати його, а російські ринки заповняти найліпшими шведськими продуктами.

Домашна війна в Росії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Керенський вибраний також делеґатом від полудневo-західної армії.

ЛОНДОН, 17. грудня. — Керенський зістав вибраний делеґатом до установчих зборів не лише з міста Самари, але також делеґатом цілої полудневo-західної армії.

—o—

Здогадують ся, що ґен. Скаллона замордовано.

ЛОНДОН, 17. грудня. — Вістка про самовбийство російського відпоручника, ґен. Скаллона, в Брестю Литовськім підчас переговорів в справі завішеня оружа викликала в Петроґраді пригноблююче вражіне.

Хоч народні комісарі заховують в сїй справі мовчанку, як се доносить телеґрама з Петроґраду до „Пост", то ґен. Скаллон був відповідальний за услівя розєму, між тими за жадане опорожненя островів в заливі Моон, чому Німці підчас перших переговорів так дуже противили ся.

Ґен. Скаллон їхав дуже нерадо на другі переговори і зробив те лише на приказ своїх висших властий. Кореспондент доносить дальше, що не було найменьших причин до самовбийства, та що найправдоподібнїйше ґен. Скаллона замордовано.

Увязнено визначних банкирів.

ЛОНДОН, 17. грудня. — Петроґрадська аґенція большевиків оголосила слідуючий звіт:

„На зборах представників висших кляс, які відбули ся під проводом директора перського банку дисконтового в цїли удїленя помочи страйкерам, зістали арештовані слідуючі особи:

Пепін, бувший директор головної державної каси; **Скворцов,** бувший директор міністерства фінансів; **Балабанов,** бувший заступник міністра фінансів; **Саланбанов,** бувший заступник директора міністерства фінансів, і **Гейман,** директор перського банку дисконтового".

Большевики жадають для своїх післанців взаїмних услуг.

ПЕТРОҐРАД, 16. грудня. — Комісар загр. справ, Лев Троцький, повідомив заграничних амбасадорів, що вони є обовязані потверджувати пашпорти післанців, бо в противнім случаю сї услуги будуть відмовлені післанцям держав союзних.

Большевики розвязали Червоний Хрест на північнім фронтї.

Як се доносять вісти, большевики розвязали цілу орґанізацію Червоного Хреста і лїкарської помочи на північнім фронтї.

Анґлїя вислала доси до Росії около 700 гармат і поверх 2.250 маш. крісів.

ЛОНДОН, 30. падолиста. — Від початку війни анґлійське правительство вислало до Росії, як се виказують урядові звіти, слідуючі воєнні матеріяли:

691 гармат, 4,500.000 гарматних набоїв, 1.769,000.000 карабінових набоїв, 700 тон динаміту, 2.257 машинових крісів, 503 моторів, 1.900 возів, 3.658 моторових біциклів, 151 літаків і 432 моторів до літаків.

НА МОРИ:

Німці затопили підчас двох нападів 14 кораблів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 17. грудня. — **Урядовий звіт анґлійської адміралїції доносить про затоплене 8 кораблів держав невтральних і 6 кораблів анґлійських.**

Секретар маринарки, сер Ерік Ґедес, подав нині до відома, що німецькі кораблі напали на Північнім мори на транспорт, який плив під охороною воєнних кораблів зі Шкотії до Норвеґії, і затопили 5 невтральних торговельних кораблів, 1 анґлійський торпедовець і 4 анґлійські кораблї до нищеня мін.

Фінансовий секретар адміралїції, Тома Мекнамара, повідомив палату послів, що дня 12. грудня німецькі торпедовці зробили напад в околиці Тайн, затопивши два невтральні кораблї торговельні і один корабель рибацький.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

Австро-угорські війска полонили 1.000 Італійців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 18. грудня. — **Урядовий звіт доносить, що в боротьбі на захід від Бренти полонено поверх 1.000 Італійців і здобуто італійські становища в околиці Монте Солярольо.**

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Нові американські воєнні заведеня.

(U. S. Civil Service Commission; official statement, F. 267—12/12/17).

Протягом кількох літ побільшувано скількість військових стацій і заведень в Злучених Державах, але війна зробила конечним ще збільшити скількість сих заведень, аби можна улекшити військові операції. Фабрики літаків у Філядельфії, Па., і воєнне заведене в Гемптон Родс, Вірджінія, є вже покінчені і віддані до услуги. Приготовляєть ся ще військову стацію в Ґолфпорт, Місс., і пристань для підводних лодок в Ню Лондон, Конн., та в Сан Педро, Кал. Сі пристани є для охорони берегів над Атлянтійським і Тихим океанами. З початком січня 1918 року скінчить ся будова магазину для поживи і сталі в Чарлстон, В. Вірджінія.

У фльотових варстатах дасть ся відчувати великий брак робітників. Потрібно ковалів, будівничих, механіків, техніків і т. п. Федеральна комісія горожанської услуги відкликуєть ся до патріотизму людий, які є фаховцями від згаданих робіт. Нехай вони голосять ся до праці, а їх дуже радо прийметь ся. Можна голосити ся в кождім почтовім уряді; там можна одержати всі інформації. Голосити ся лише особисто, а не листовно.

Поляки домагають ся, щоби Дмовский відповів на закиди „Свободи".

Польський тижневник з Клівленду, „Народовец" (ч. 50, з 13. грудня 1917 року) порушив закиди „Свободи", що Поляки під проводом Дмовского і польської армії хочуть ратувати польських дідичів на Україні (гляди „Свобода", ч. 143, з 4. грудня 1917 р.). „Народовец" каже, що по таких панах, як Дмовский і Падеревского можна сього сподівати ся, бо вони — буржуї. Вони хотіли би, щоби не лише на Україні вдержали ся польські дідичі, але хочуть також такої Польщі, яка нічим не ограничала би власти шляхти і панів. Длятого Дмовский і кнував пляни розбитя независимого українського руху. „Народовец" радить Дмовскому, щоби закид „Свободи" не пустив плазом, але щоби відповів, бо він є страшним закидом не лише для Дмовского, але й для цілого польського народу.

Одеський Українець арештований в нюйорськім театрі.

Петро Куликів, український „большевик", який тому девять літ прибув з Одеси до Ню Йорку і тут замешкав, зістав арештований і засуджений на шість місяців арешту. Він, будучи в театрі, де показувано воєнні образки з російсько-німецького терену, оплескував сцени німецької побіди, а освистував сцени російської побіди. Мущина, який сидів біля нього, вхопив його за ковнір, випровадив на улицю і віддав його в руки полісмана. В його мешканю найдено анархістично-пропаґандну літературу.

Брак угля; замикають фабрики в Клівленді.

Минувшого тижня в Клівленді, Огайо, замкнено кілька великих фабрик задля великого браку угля. З тої причини майже 100.000 робітників вийшло з роботи.

Майнери будуть правдоподібно працювати в часі сьвят.

Федеральний адміністратор опалу, Ґарфілд, задумав віднести ся до майнерських компаній, а також до майнерських робітників, аби вони підчас Різдва і Нового Року не сьвяткували, бо се спричинить більшу недостачу угля, якого тепер і так є мало. Майнери правдоподібно в часі сьвят мусять працювати, бо в противнім разі край стратить 2,000.000 тон угля денно, а се для населеня і для держави велика втрата.

Майнери в полудневo-західних стейтах годять ся працювати в часі сьвят.

Майнери трох полудневo-західних стейтів: Канзас, Мізурі і Оклагома згодили ся працювати в часі Різдвяних сьвят; сьвяткувати будуть лише у вівторок (25. грудня 1917 р.).

Конґрес приняв проект про прогібіцію.

Палата послів державного конґресу 282 голосами проти 128 приняла проект про загальну прогібіцію в Злучених Державах. Проти прогібіції голосував між иншими одинокий соціялістичний посол Меєр Лондон.

В сенаті сей проект зістав принятий 47 голосами проти 8.

Та мимо того, що проект про загальну прогібіцію в Злучених Державах перейшов в обох палатах державного конґресу, він ще не є законом. До того ще треба, щоби три четверті або дві треті всіх стейтів ухвалили прогібіцію у себе. Тоді аж проект про загальну прогібіцію має пійти ще раз під голосоване державного конґресу, а в рік опісля він стане законом. Для переведеня в житє загальної прогібіції визначено 7-літний реченець.

Хочуть знизити платню державним послам.

Державний сенатор Кенайон, з Айови, вніс проект, аби на протяг війни всім послам державного конґресу знизити платню з 7.500 на 5.000 долярів.

Державний посол вступив до війска.

Роял Джансон, державний посол із Савт Дакоти, вступив до армії Злучених Держав, але не зрік ся свого місця в конґресі.

Панна Ранкін буде кандидувати на сенаторку.

Безпартійна ліґа в Норт Дакоті почала сильну кампанію, щоби при слідуючих виборах до державного сенату перевести кандидатуру панни Джанети Ранкін, яка є тепер членицею палати послів державного конґресу.

Повідомлене адміністрації поживи.

(N. J. Food Administration; official statement).

Один цілий день без пшениці в тижни (середа) і одна їда кождого дня в тижни без пшеничної муки. Один цілий день без мяса (вівторок) і одна їда кождого дня в тижни без мяса. Один день без вепрового мяса (в суботу) в додатку до пісного четверга.

Отсе є проект федеральної адміністрації поживи, який повинен практикувати ся в кождій американській хаті.

Бувший ґовернор стейту Ню Джерзи, Джеймс Ф. Філдер, тепер стейтовий адміністратор поживи, просить, аби кожда родина в стейті Ню Джерзи послухала його поради і тим способом зробити стейт Ню Джерзи славно-патріотичним стейтом в державі. „Ми — каже п. Філдер — мусимо виграти сю війну про помочи поживної ощадности. Кождий заощаджений кусник мяса і хліба означає побіду для Америки і її союзників".

Старають ся, щоби в Шікаґо заборонити похорони в неділю.

Шікаґовські погребники роблять заходи, щоби в неділю заборонити в Шікаґо всякі похорони, а се тому, що в суботу і понеділок вони не мають нічого до роботи, а в неділю аж забогато.

Президент Вілсон дарував свою стару одежу для Бельґійців.

Стару одіж Вудрова Вілсона, президента Злучених Держав, яку він дарував для Бельґійців, вже відіслано на руки бельґійської запомогової комісії.

Хоче змінити своє імя „Кайзер" на „Вілсон".

Джан Кайзер з Атланта вніс просьбу до клівлендського суду, щоби йому дозволено змінити своє імя на Віліям В. Вілсон.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Побіда консерватистів у Канаді.

При виборах до домініяльного парляменту в Канаді побіду віднесли консерватисти. На загальне число 235 місць у парляменті консерватисти здобули 138, а ліберали, під проводом Лорієра, одержали 83 місця.

При тім треба зазначити, що консерватисти, під проводом Бордена, є за примусовою військовою службою, а ліберали, під проводом Лорієра, є проти примусової військової служби.

Син Бернсторфа оженив ся з Американкою.

З Берліна доносять, що син ґрафа Бернсторфа, бувшого німецького амбасадора в Злучених Державах, ґраф Хрістіян-Ґунтер, повінчав ся з Американкою, Марґаретою Вівіян Буртон Томасон. Хрістіян-Ґунтер фон Бернсторф числить 26 літ, а Марґарета В. Б. Томасон — 30 літ житя.

Марґарета Вівіян Буртон Томасон родила ся в місцевости Стровдсбурґ, в стейті Пенсильванія, в Злучених Державах. Її родичі (Буртон) померли, а малу Марґарету адоптувала родина Томасонів з Бурлінґтон, Ню Джерзи. Будучи ще дитиною, Марґарета казала своїм шкільним товаришкам, що вона буде ґрафинею. Кажуть також, що коли вона ходила до семинарії, то дуже гордо думала про свою будучність.

Се вже її трете вінчане. Перший раз вона звінчала ся з Джеймсом Бірчом в Бурлінґтон, Ню Джерзи. Відтак з ним розвела ся і звінчала ся з ґрафом Вальтером фон Рєдік, який був воєнним аташе при німецькій амбасаді в Лондоні; з ним вона також розвела ся. Тепер звінчала ся з ґрафом Хрістіян-Ґутнером фон Бернсторф.

Уживане криміналістів до роботи в Німеччині.

Задля браку робітників-мущин Німці уживають криміналістів до роботи в промислових підприємствах і приватних домах. Криміналісти, убрані в арештантську одіж, направляють дороги, ладують угле, копають бараболі, рубають і доставляють дерево та управляють землю.

Німці кажуть ловити коти в Бельґії.

Німецькі окупаційні власти в Бельґії видали розпорядженє війтам бельґійських сіл і міст, аби доставити дане число котів. Так приміром місточко Нір, передмістє Антверпії, має доставити 400 товстих котів, а місточко Ґіндербавт 150. В Німеччині вбивають котів і виробляють з них товщ.

ВСЯЧИНА.

Чорне або Українське море.

Чорне або Українське море є положене між Европою і Азією. Сусідує з Україною, Кубанию, Грузією, Вірменією, Туреччиною, Болгарією і Румунією. Босфор і Дарданелї лучать його з морем Середземним, а пролив Керч лучить його з Азовським морем.

Чорне море є велике на 450.000 квадратових кільометрів. Його пересічна глибина виносить 200 метрів. Вода в Чорнім мори не є така солона, як в Середземнім і не є така чиста як в Середземнім.

До Чорного моря вливають ся слідуючі ріки: Дунай (довгий на 2.725 кільометрів), Дніпро (2.100 кільометрів), Дон (1.800 кільометрів), Дністер (1.200 кільометрів), Кубань (800 кільометрів).

Море в зимі не замерзає, лише прибережна часть від Криму до Одеси замерзає в січни і лютім. Найважнійші пристани є: Одеса (на Україні), Херсон (на Україні), Евпаторія (на Кримі), Севастополь (на Кримі), Батум (в Грузії), Требізонт (у Вірменії), Самсун (в Туреччині), Силопа (в Туреччині) і Варна (в Болгарії). Мешканці прибережних міст занимають ся риболовством, яке приносить їм велику користь.

Після договору в 1871 році Чорне море є невтральне і всі держави можуть провадити по нім торговлю.

Населене столичних міст України.

Київ — є головним містом київщини і столицею України. Лежить на правім березі Дніпра. Місто славне в старині. В IX. століттю було столицею українського королївства. Тепер є столицею української републики і материю українських міст. Має кілька університетів. Населене в 1911 році числило 510.000 душ.

Львів — головне місто Галичини. Лежить над річкою Полтвою. Місто основане 1282 року. Місто торговельне і промислове. Має університет. Населене числить 275.000 душ.

Харків — головне місто Харківщини. Лежить над річкою Лопонь. Славить ся торговлею худоби і збіжа, та промислом: цукровим, миляним, сьвічковим і шкіряним. В околици є копальні угля. Має університет. Населене числить 255.000 осіб.

Катеринослав — головне місто Катеринославщини. Місто основане 1787 року. 140.000 душ населеня.

Херсон — головне місто Херсонщини. Лежить на правім березі Дніпра. Місто промислове і торговельне. Числить 80.000 душ населеня.

Чернівці — головне місто Буковини. Числить 75.000 душ населеня.

Житомір — головне місто Волині. Лежить на лївім березі річки Тетерев. 70.000 душ населеня.

Симферополь — головне місто Таврії. Дуже старинне місто на Кримі; числить 65.000 душ населеня.

Полтава — головне місто Полтавщини. Лежить над рікою Ворсклою. В історії славить ся битвою з 1709 року, коли московський цар Петро Великий побив українського гетьмана Мазепу і шведського короля Карла XII. Має університет. Населене міста числить 55.000 душ.

Бресть Литовський — головне місто Полїся. Лежить над рікою Бугом. Є визначним зелїзничим центром. 50.000 душ населеня.

Холм — головне місто Холмщини. Лежить по лївій стороні ріки Буга. Числить 45.000 душ населеня.

Каменець Подільський — головне місто Поділя. Лежить над річкою Смотричем. Населене числить 40.000 душ.

Чернигів — головне місто Чернигівщини. Лежить на правім березі Десни. Число населеня виносить 35.000.

Мункач — головне місто Угоруси. Лежить над рікою Ляторчею. В околици є копальні кристалевого каміня. Числить 15.000 душ населеня.

Вік деяких політиків.

Понизша табличка вказує нам вік деяких державних політиків:

Гертлінґ, німецький канцлер, має 83 роки.

Пашіч, сербський премієр, має понад 80 років.

Клемансо, французький премієр, має 72 роки.

Радославов, болгарський премієр, має понад 65 літ.

Винниченко, український премієр, має 38 літ.

ДАРУНКИ ДЛЯ РОБІТНИКІВ ПАСЕЙСЬКИХ ФАБРИК.

Синдикат вовняних фабрик в місті Пасейку, Industrial Council of Passaic Wool Manufacturers, який заступає слідуючі фабрики: Botany Worsted Mills, Forstmann & Huffman Company, Garfield Worsted Mills, Gera Mills, New Jersey Worsted Spinning Company and Passaic Worsted Spinning Company рішив і поручив сим фабрикам оголосити оповіщене, що кожда з тих компаній роздасть спеціяльні Різдвяні дарунки для всіх робітників, залежно від того, як довго вони працюють, і які є плачені від штуки, від години, денно і тижнево, котрі 1. грудня 1917 року працюють в сій компанії точно і безперервно через два роки або довше. Дарунки будуть розділені в сей спосіб:

Робітники, які з днем 1. грудня 1917 року працювали в сій компанії безперервно понад два а не більше як чотири роки $10.00

Робітники, які з днем 1. грудня 1917 року працювали в сій компанії безперервно чотири, а не більше як шість літ $15.00

Робітники, які з днем 1. грудня 1917 року працювали в сій компанії безперервно понад шість, а не більше як вісім літ $20.00

Робітники, які з днем 1. грудня 1917 року працювали безперервно в сій компанії понад вісім, а не більше як десять літ $25.00

Робітники, які з днем 1. грудня 1917 року працювали в сій компанії безперервно понад десять літ $30.00

Робітники, які з днем 1. грудня 1917 року працювали в сій компанії безперервно понад двайцять літ $50.00

При обчислюваню часу праці робітника лише довші перерви будеть ся брати під розвагу, крім тих, розуміеть ся, які були спричинені недугою; такі случаї не будеть ся уважати за перерву в роботі.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Член 42-го відділу У. Н. С., Пасейк, Н. Дж. — Доносите нам, що „федераційники" хвалять ся, що гроші (500 долярів), які вони зібрали на „маніфестаційнім" вічу в Ню Йорку, вже вислано на Україну, і питаєте, чи се правда? Ні! Збірка на тім вічу не виносила цілих 500 долярів, тому федераційні ватажки заохочували присутних, аби доложили повну суму, а тоді ті гроші (казали, що таки на другий день!) вишлють на Україну. Але не вислали, бо з тих гроший заплатили вічеві кошти, а гроший остало ся о половину меньше ніж зібрано. — Питаєте також, де ті гроші, що „Федерация" зібрала підчас „Українського Дня"? Ми не знаємо, де ті гроші. Віднесіть ся із сим запитом впрост до „федераційників", а вони, чи то листовно чи в ґазеті, повинні Вам відповісти. Певним є однак, що з тих гроший не пійшов на Україну ані один цент.

Г. С., Дітройт, Міш. — Вашу допись помістимо аж тоді, коли пришлете нам своє повне імя і назвиско, яке ми задержимо в тайнї.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

Дописи.

З BROOKLYN, N. Y.

Народне віче.

Заходом злучених товариств і братств в Бруклинї, Н. Й., відбуло ся в недїлю, дня 2. грудня с. р. манїфестаційне віче. На програмі поставлено слїдуючі точки: Привитанє російської революції, Становище галицьких Українців, Становище американських Українців, Автономна Україна в федеративній російській републицї.

Віче після програми мало розпочатись о годинї 3-тій пополудни. Вже перед назначеним часом галя була переповнена гостями, як місцевими так і позамісцевими. По годинї 3-тій Українська Банда тов. „Поморяни" з Ню Йорку заграла український гимн народний, а опісля місцевий парох, о. Володимир Лотович отворив віче, висказуючи ціль і значінє сего віча. Він представив шкідливість боротьби партійної поміж Українцями накликуючи до згоди, бо тільки в згоді і єдности сила. Вкінци покликав на предсїдателя віча п. Николая Шемердяка, на що всї згодили ся і сей за згодою всїх покликав на секретарів віча пп. Володимира Яськевича і Івана Флїнгу.

Предсїдатель віча візвав присутних гостий, аби спокійно заховали ся, заперестали курити і вислухали спокійно референтів. Опісля покликав п. Осипа Стеткевича, редактора „Свободи", і представив присутним гостям яко референта справи „привитаня російської революції" і „становища американських Українців". Шановний референт змалював вкоротцї найновійші події в Росії представив ясно, в яких обставинах знаходились Українці в Росії до революції, а в яких знаходились і знаходять ся галицькі Українці під гнетом шляхотсько-жидівським. Вияснив причину російської революції і користи, які з сеї революції осягнула Україна. Вкінци висказав, в який спосіб американські Українці можуть бути корисні, повернувши з Америки до вітчини. Радив полишити всяку висшу політику великим політикерам а заснувати в Бруклинї просьвітний кружок. Референта надїлено кілька разів гучними оплесками.

Дальше покликав предсїдатель п. Стефана Ковбаснюка, яко референта про „становище галицьких Українців". Пан референт виказав докладно історію Українців галицьких, угорських і буковинських під ярмом польським, мадярським і румунським, їх тяжку боротьбу о своє істнованє і надію на красшу будучність. Представляючи гнет галицьких Українців підчас теперішної сьвітової війни, виказав, як величезне число Українців зістало невинно страчене на фальшиві польські доноси через війско мадярське і власть австрійську. Пан референт вивязав ся зі свого реферату знаменито.

По скінченю реферату музика заграла кілька народних пісень.

Яко дальшого референта покликав предсїдатель п. Ковтуна, котрий в довшій промові висказав причини революції в Росії, яку викликали соціялїсти російські, і здобутки з сеї революції для кляси робітничої.

Відтак предсїдатель покликав референта п. Андрія Полїщука, котрий говорив про автономну Україну в федеративній републицї в Росії. Зі свого реферату преліґент вивязав ся дуже добре.

Вкінци предсїдатель віча зложив сердечну подяку панам референтам за їх труд і працю, гостям, що так численно прибули і терпеливо вислухали бесіди панів референтів, а також зложив подяку Укр. кружкови музичному тов. „Поморяни", що безкорисно прибули на віче і своєю музикою уприємняли вільні від бесід хвилї. На останку зложив прилюдну подяку всім тим товариствам і братствам, котрі причинили ся до понесеня коштів вічевих, а то братствам: Пресв. Тройці, св. Димитрія, Сошествія св. Духа, і товариствам: ім. Богдана Хмельницького, „Запорожській Січи" з Лонг Айленд і иншим.

Наконець нїде правди дїти, але треба її таки виказати, нехай і люди трохи знають і осудять. Ото на сїм віча явили ся непрошені гості в червоних каптуриках, і не маючи найменьшої підстави, кождому з панів референтів перебивали бесіду, хотячи показати свою глупоту і недозрілість моральну. Своїм поведенем вони доказали наглядно низький уровень образованя і брак вихованя. Їх є заледви маленька горстка, а хотять перед сьвітом пописувати ся, що нїби то вони щось розуміють. Гей, товариші з під червоного знамени! Ви насамперед навчіть ся читати і писати, студіюйте ідеї вашого заскорузлого соціялїзму, а коли будете себе певні, тодї можете показати ся поміж людий. На сей раз нехай буде вам тілько, а коли схочете, то будете мати більше.

Вічевик.

З MINNEAPOLIS, MINN.

Театральне представлене.

Українське Просьвітно-Драматичне Товариство ім. Тараса Шевченка відограло, в недїлю, 11. падолиста с. р. представлене — народний образ „Мужики Аристократи". Режісерував Олекса Галищук.

Се представлене, в котрім брало участь одинайцять осіб, вийшло не зле і публика була вдоволена. З понизше згаданих аматорів декотрі відограли свої ролї добре, а декотрі зовсім недбало. Панько господар — Константин Косовський; Катерина, його жінка — Ольга Галищук; Осип Хапник — Дмитро Комир; Маруся, його вихованка — Катерина Масира; Стефанко, капраль — Олекса Галищук; Мошко — Василь Калїнинський; Шмуль — Николай Данилюк; Фельдфебель — Іван Романчук. Сї всї відограли свої ролї добре. Андрійха, женщина, не вміла своєї ролї і так говорила, гейби сварила ся. А Мартинко (І. Гакалов) був зовсім нездібний до своєї ролї, бо він, замісць грати любовника, відограв незнаного подорожного чоловіка, без відповідних рухів. Жовнїр був тілько один, але він сповнив гусаму службу, як би їх було і двох.

Декорація була невідповідна, бо в Міннеаполїс трудно дїстати відповідної декорації. А що аматори не співали пісні, котрі мали співати в представленю, то сему всему завинив режісер, що не навчив, бо мабуть і він сам не вмів.

По закінченю представленя відспівано гимн народний „Ще не вмерла Україна".

Кореспондент.

З NEW HAVEN, CONN.

Поклик до місцевих Українців.

В Ню Гейвен, Конн., на дохід тутешної церкви Аматорський Кружок під назвою „Бандурист", котрого режісером є дякоучитель, п. М. Кашуба, відограли сего року сїм представлень. І відограли так вдоволяючо, що публика зажадала ще раз тесаме повторити. Як грали свого часу „Бондарівну", або „Сватанє на Гончарівцї", то аматори радо згодились і в кілька днів пізнійше сї штуки відограли знову.

Се не для того хочу писати, щоби оцїнити сї штуки і працю аматорів, лише про те, що кождий признає. Коли би тутешні аматори не грали представлень, то не видно би було нїякого житя Українців в Ню Гейвен. Хоч Українців тут велике число і є своя церква, галя, читальня і пять товариств, то що-ж з того? Хиба що назва і число на папери... Церква невелика і досить прикрашена ще за о. Павляка, але в недїлї стоїть пусткою; не буде в нїй більше як від 25 до 50 осіб. В читальни кождої середи і пятниці крім дякоучителя і кількох аматорів нема більше нїкого.

Сего не пишу для критики других і маю надію, що і моеї дописи нїхто не скритикує, бо пишу правду. Нюгейвенські Українції! Гляньмо на найблизших наших сусідів, Поляків. Вони тут скорше не поселились як наші Українці. Вони є такимисамими робітниками і в тїхсамих шапах роблять, що і ми. А чому у них такий величавий мурований костел, резиденція, школа, галя і читальня? А наша церква така мала, деревляна і то в довгах?! Українцї, Братя і Товариші! Спитайте самі себе, чому ми так кепсько стоїмо в Ню Гейвен? А то для того, що ми подїлились на малі гуртки. Нема між нами єдности, одної думки. І що з того, що ми відбуваємо кождої недїлї мітинги? А скілько нас буває на одним мітинґу і з ким що радити, як зійдеть ся 15 до 20 членів і то час марно зійде на пустій балаканинї? І нїщо з того, що в нас є пять товариств і число на папери нїби велике, але зчислити всї товариства і членів, то покажеть ся дивна цифра. Порахуймо: братство св. Михаїла 80 членів; товариство „Любов" 60 членів; товариство „Укр. Січ" 50 членів; тов. „Запорожська Січ" 40 членів; тов. „Робітник" 30 членів — разом всіх є 130 членів. Дивна цифра: замісць 260 то 130. А то тому, бо майже кождий член стоїть в трох або чотирох товариствах. Тай не лише, що „саржа" одного товариства віdносить ся ворожо проти другої, але і самий член часто ворогує сам проти себе.

Чиж не правда, Братя і Товариші? І самі нарікаємо, чому ми так лихо стоїмо супроти других народностий в Ню Гейвен... А то тому, що ми забули на те, чого учили ся ще в першій читанцї сільської школи: Як батько дав своїм синам ломити звязані прути і кождий син, від наймолодшого до найстаршого, не могли зломити. А коли батько розвязав прути і дав кождому по одному, то дуже легко поломили. Таксамо діеть ся і з нами, Братя і Товариші Українцї! Погадаймо, що ми вже є молодиками; майже кождий член є батьком дітий. І як же ми будемо вчити свої дїти, щоби були колись щасливими, коли ми самі забули на те, чого учили нас, що в єдности сила!

Братя і Товариші! Чи не лучше нам злучити ся мов одна родина і вступити до одної найголовнійшої і найпевнійшої організації, до нашого Українського Народного Союза? І за тісамі гроші, що платимо до кількох товариств, забезпечимо себе на певну суму, щоби в часї випадку чи смерти захоронити жінку і дїти, щоби не йшли з торбами. Бо У. Н. Союз не тілько що дає відповідну запомогу для вдів і сиріт, але ще й заопікуєть ся сиротами, бо таких сиріт відсилають до Українського Сиротинця. Там вони дістають материнську опіку, вихованє і науку.

Хто з Вас не був у Сиротинци, той не знає, а я був кілька днів яко робітник на фармі Сиротинця в Чесапік, Мд., і на свої очи бачив ті сироти маленькі. І певно рідна мати не подбає так про вигоду і вихованє, як заряд Сиротинця — Сестри Ч. С. В. В. І чи не лучше мати один мітинґ, а не пять, і одну спільну забаву, баль чи пікнік? Один захід і видаток. А прихід був би певний, бо не тілько що всї самі свої зійдуть ся, а ще й кождий других заохотить. І тим дамо доказ, що ми мов одна родина, і дамо примір не тілько чужим народам, що і ми нарід, але привернемо до себе і тих наших братів, котрі відцурали ся свого, а пійшли по чужих кошарах, що забули про народну пословицю: „Негідна та птиця, що своє гніздо каляє".

Як злучимо ся в один гурт, з один мітинґ, то певно не тілько зможемо подбати про добро нашої церкви, а ще й зможемо подбати про инші народні цїли, як народний дім, просьвіту, запомогу для вдів і сиріт у старім краю і тут в Америцї. І гадаю, всьо булоб гаразд, коби не одна сьмішна перешкода. Се є урядники! Бо тут кождий з нас хотів би бути урядником і через урядоване, нїбито гонори, подробили ся на малі гуртки. І що-ж з того за користь, що неодин чоловік має і по два або і три уряди, а забулисьмо про те, що в єдности сила. І тому так мізерно стоїмо, і нічого не маємо, і нїхто нас не вислухає, бо не маємо голосу...

Нюгейвенські Українці! Братя і Товариші! Гляньмо в свою власну совість і зєднаймось, а тоді не бракне нам нїчого і дійдемо до добробуту, як і другі культурні народи!

Жичливий Ваш брат і товариш

Петро Понятишин.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Р. М. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що після ухвали мітінгу з дня 4. грудня с. р. річний мітінг відбудеть ся в суботу, дня 29. грудня с. р. Початок мітінгу точно о год. 6-тій вечер, в гали Нар. Дому під ч. 72 Моріс стр. Просимо всіх членів явити ся на означений час, бо буде богато важних справ до полагодженя. Хто з членів не вирівнає своїх належитостий до 22. грудня 1917 р., буде суспендований, а тимсамим стратить право голосу на річнім мітінгу. Кождий член обовязаний прибути на сей річний мітінг під карою статута Тов. Р. М. Клюбу Поступового § 51. Хто з членів желає добра і розвою для товариства і для У. Н. Союза, нехай постарасть ся приєднати нових членів до тов-а і до У. Н. Союза. — А. Онисак, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеть ся в неділю, 23. грудня с. р., по Службі Божій, в гали церковній на долі. Просить ся всіх членів, щоби явили ся, бо є важні справи до полагодженя. Обовязком кождого члена явити ся на означений час і вислухати справ, котрі мають ся поправити на біжучий рік. — І. М. Василків, преде.; В. Горийовський, секр.

ОБУРН, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 283, повідомляє своїх членів, що річний мітінг, який мав відбути ся дня 10. грудня с. р., зістав перенесений на неділю, 23. грудня с. р. На тім мітінгу здасть ся справоздане касове і вибереть ся новий уряд. Мітінг відбудеть ся точно о 2-гій годині пополудни в церковній гали. І. Гумецький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Поміч в чужині", від. 215, подає до відома своїм членам, що річний мітінг відбудеть ся в суботу, 22. грудня б. р., о годині 8-мій вечером, в гали під ч. 433 E. 5-та ул. Обовязком кождого місцевого і позамісцевого члена явити ся на сей мітінг. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Х. Корендович, преде.; Л. Ландикевич, кас.; О. Кучма, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Запор. Січ", від. 206, подає до відома, що на річнім мітінгу дня 2. грудня с. р. зістали вибрані отсі нові урядники: П. Мішакець, пр.; В. Козак, заст. преде.; М. Бардачевський, кас.; Ю. Самборський, заст. кас.; М. Бойко, секр. фін.; Г. Тепер, секр. рек.; Д. Деміщик і А. Басан, доглядачі хорих; П. Линський, М. Пророчок і Д. Бойко, контрольори; П. Сорокатий, дверник; І. Чагарин і П. Герман, хорунжі; І. Чагарин, господар. — М. Бойко, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Подасть ся до відома членам товариства ім. Богдана Хмельницького, від. 22, що річний мітінг відбудеть ся в суботу, 22. грудня с. р., в гали С. Заблоцького під ч. 73 Норт 6-та ул., точно о годині 7.30 вечером. Просить ся всіх членів, щоби прибули на сей мітінг, бо є важні справи до полагодженя. Буде вибір нового уряду. Будеть ся приймати нових членів до тов-а без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Обовязком кождого члена привести зі собою нового кандидата в члени, а дістане нагороду. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть наразити себе і свої родини на втрату. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — М. Багай, секр.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Василия, від. 278, вибрало на річнім мітінгу слідуючий новий уряд: П. Гуменюк, преде.; В. Свиридюк, заст. преде.; П. Крохмалюк, кас.; С. Гаврилків, заст. кас.; П. Котик, секр.; П. Крохмалюк, заст. секр.; С. Савчишин, М. Іванів і М. Стець, контрольори; Р. Лучків, хорунжий; П. Крохмалюк, заст. хорунжого; М. Стець, капітан; П. Вашкевич, доглядач хорих; С. Сліб, дверник. — П. Котик, секр.

ФИНКСВІЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 321, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу дня 9. грудня б. р. вибрано слідуючий новий уряд: Л. Грущак, преде.; Г. Грущак, заст. преде.; А. Малик, кас.; Д. Савчин, заст. кас.; І. Гоцпан, секр.; Ю. Ничипор, заст. секр.; І. Федак і Н. Ступницький, контрольори; І. Федеска і П. Садівський, доглядачі хорих; А. Сидорик і І. Пінчак, хорунжі; П. Сеньковський, поліємен. Мітінґи будуть відбувати ся кождої 2-гої неділі по першім в польській гали при Дайтон улици. — І. Гоцпан, секр.

ДИТРОЙТ, МИШ. Тов. „Зап. Січ", від. 75, подає до відома, що на річнім мітінгу, котрий відбув ся 2. грудня с. р., вибрано отсих нових урядників: І. Комарницький, кошовий; Г. Фіцик, заст. кошевого; М. Присташ, секр.; С. Саврак, заст. секр.; М. Максимович, кас.; І. Гусак, заст. кас.; Я. Поливка і Г. Мулик, контрольори; О. Залінський і А. Шельвах, дог. хорих. Мітінґи товариства будуть відбувати ся в кожду другу неділю по першім. Слідуючий мітінг відбудеть ся 13. січня 1918 р. в гали парафіяльній під ч. 82 Сікот Аве. — М. Присташ, секр.

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Сестрицтво „Любов", від. 37, повідомляє всі свої місцеві і позамісцеві членниці, що річний мітінг відбудеть ся в неділю, 23. грудня б. р., точно о 1-шій годині пополудни, під ч. 156 ул. 1. На сей мітінг просить ся всі членниці прийти точно на означений час, бо будуть важні справи до полагодженя. Урядники будуть здавати справоздане з цілого року. Довгуючі членниці мають вирівнати всі свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. На тім мітінгу буде вибір нових урядників. Котра членниця не явить ся на сей мітінг, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Будемо приймати нові членниці без вступного до сестрицтва, а до У. Н. Союза після статута. — Е. Нерода, пр.; Е. Цимбалюк, кас.; Е. Кордаш, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Озога Іван, член від. 1. Вступив до У. Н. Союза 31. марта 1917 р. Походив з села Завадка, пов. Сянік, Галичина. Помер на внутрішну недугу дня 30. жовтня 1917 року.

Кавуля Дмитро, член від. 41. Вступив до У. Н. Союза 29. серпня 1914 р. Походив з села Сьвяткова велика, пов. Горлиці, Галичина. Зістав забитий в майнах дня 20. падолиста 1917 року.

Клівак Касвер, член від. 67. Вступив до У. Н. Союза 19. серпня 1914 р. Походив з села Буцнева, пов. Тернопіль, Галичина. Помер на сухоти дня 23. падолиста 1917 року.

Пацовський В. Іван, член від. 99. Вступив до У. Н. Союза 30. падолиста 1914 р. Походив з міста Вілкесбери, стейт Пенсильванія, Злучені Держави. Зістав забитий підчас наїханя трену на автомобіль дня 17. жовтня 1917 року.

Лабант Анна, членниця від. 125. Вступила до У. Н. Союза 18. мая 1908 р. Походила з села Липник вел., столиця Спиш, Угорщина. Померла на внутрішну недугу дня 3. падолиста 1917 року.

Гайнак Марія, членниця від. 186. Вступила до У. Н. Союза 27. лютого 1914 р. Походила з села Дуплін, стол. Шариш, Угорщина. Померла на жолудкову недугу дня 3. падолиста 1917 року.

Бортник Василь, член від. 218. Вступив до У. Н. Союза 23. липня 1914 р. Походив з села Ковбань, губ. волинська, Росія. Помер на сухоти дня 21. падолиста 1917 року.

Скевронський Йосиф, член від. 233. Вступив до У. Н. Союза 10. мая 1911 р. Походив з міста Богородчани, пов. Богородчани, Галичина. Помер на внутрішну недугу дня 26. падолиста 1917 року.

Карбівник Василь, член від. 237. Вступив до У. Н. Союза 25. липня 1913 р. Походив з села Монастир, пов. Дрогобич, Галичина. Помер на сухоти дня 1. падолиста 1917 року.

В. Т. Н.

ЧИ ТО ТЯЖКО, йдучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часі зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, що його обовязком є читати свою рідну газету і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу".